8

UN NOU RÎND DE VEŞMINTE

Efeseni 4:17–5:4

Apostolul continuă prin a descrie noile standarde pe care trebuie să le aibă noua societate a lui Dumnezeu sau viaţa care este vrednică de chemarea lui Dumnezeu. Fiind chemaţi să fim „un singur" popor, a arătat el, noi trebuie să cultivăm unitatea. Fiind chemaţi să fim un popor „sfînt", continuă el să arate acum, noi trebuie să cultivăm puritatea. Puritatea este o caracteristică tot atît de indispensabilă a poporului lui Dumnezeu ca şi unitatea.

Pavel începe această secţiune despre puritatea Bisericii, întocmai cum a început-o şi pe cea despre unitatea Bisericii, cu o afirmare a autorităţii lui ca şi apostol al lui Cristos.

> Versetul 1. *Vă sfătuiesc dar eu, cel întemniţat pentru Domnul...*
> Versetul 17. *Iată dar ce vă spun şi mărturisesc eu în Domnul...*

Expresia *în Domnul* înseamnă „în Numele Domnului" (GNB). El face afirmaţia solemnă că le scrie cu autoritatea Domului Isus. NIV scoate în evidenţă acest lucru: „Vă spun acest lucru şi insist asupra lui în Domnul..."

Miezul mesajului său este clar: *să nu mai trăiţi cum trăiesc păgînii.* Bineînţeles că el face o generalizare. Nu toţi păgînii erau (sau sînt) atît de desfrînaţi ca şi cei pe care el este gata să-i descrie. Totuşi, întocmai cum există o viaţă creştină tipică, tot aşa există şi o viaţă păgînă tipică. Atunci cînd fiecare dintre acestea este fidelă propriilor ei principii, ele sînt fundamental opuse una celeilalte. Cititorii lui cunoşteau din experienţă ceea ce spunea el, pentru că ei înşişi fuseseră păgîni şi trăiau încă într-un mediu păgîn. Dar ei *nu mai* trebuie să trăiască în felul acela, chiar dacă toţi ceilalţi din jur continuă s-o facă (*cum trăiesc păgînii*). Cîndva ei au fost păgîni şi au trăit ca păgînii; acum ei sînt creştini şi trebuie să trăiască cum trăiesc creştinii. Ei au devenit alţi oameni; ei trebuie să trăiască altfel. Noul lor statut ca societate nouă a lui Dumnezeu implica standarde noi, şi noua lor viaţă în Cristos implica un nou stil de viaţă.

Pavel tratează această temă începînd cu baza doctrinară a noii vieţi (4:17-24), iar apoi trece la transpunerea ei practică în conduita de fiecare zi (4:25-5:4).

I. BAZA DOCTRINARĂ (4:17-24)

Era esenţial pentru cititorii lui să înţeleagă încă de la început contrastul dintre ceea ce fuseseră ei ca păgîni şi ceea ce erau acum ca şi creştini, contrastul dintre viaţa lor veche şi cea nouă, şi apoi să înţeleagă baza teologică a acestei schimbări.

Iată dar ce vă spun şi mărturisesc eu în Domnul: să nu mai trăiţi cum trăiesc
păgînii, în deşertăciunea gîndurilor lor, [18]*având mintea întunecată, fiind străini*
de viaţa lui Dumnezeu, din pricina neştiinţei în care se află în urma împietririi
inimii lor. [19]*Ei şi-au pierdut orice pic de simţire, s-au dedat la desfrînare şi*
săvîrşesc cu lăcomie orice fel de necurăţie. [20]*Dar voi n-aţi învăţat aşa pe*
Cristos; [21]*dacă, cel puţin, L-aţi ascultat, şi dacă, potrivit adevărului care este în*
Isus, aţi fost învăţaţi, [22]*cu privire la felul vostru de viaţă din trecut, să vă*
dezbrăcaţi de omul cel vechi care se strică după poftele înşelătoare; [23]*şi să vă*
înnoiţi în duhul minţii voastre, [24]*şi să vă îmbrăcaţi în omul cel nou, făcut după*
chipul lui Dumnezeu, de o îndreptăţire şi sfinţenie pe care o dă adevărul.

Este de remarcat accentul pe care-l pune apostolul pe factorul intelectual în felul de viaţă al fiecăruia. În timp ce-i descrie pe păgîni, el atrage atenţia asupra *deşertăciunii gîndurilor lor*, şi adaugă apoi că ei *au mintea întunecată* şi atribuie alienarea lor de Dumnezeu *neştiinţei în care se află*. El se referă astfel la minţile lor goale, la înţelegerea lor întunecată şi la ignoranţa lor lăuntrică, pe care le consideră cauze ale faptului că ei au devenit împietriţi în desfrînare şi lacomi după necurăţie. Dar în contrast cu ei, credincioşii au „învăţat" pe Cristos, L-au ascultat, au fost „învăţaţi" în El, tot ce este potrivit cu „adevărul" care este în Isus. În faţa întunecimii şi ignoranţei păgînilor, Pavel aşează astfel adevărul lui Cristos pe care l-au învăţat creştinii. Scriptura depune o mărturie hotărîtă cu privire la puterea de corupere a ignoranţei şi a erorii, şi cu privire la puterea eliberatoare, înnobilatoare şi curăţitoare a adevărului.

A. Viaţa păgînă (v. 17-19). Dar care este originea întunericului minţilor păgîne, atunci cînd Dumnezeu Însuşi este lumină, cînd El vorbeşte în mod continuu omenirii prin creaţia Sa, şi cînd atît cerul cît şi pămîntul vestesc slava Sa? Ea se datorează *împietririi inimilor lor*, spune Pavel. Cuvîntul pe care-l foloseşte este *porosis*, şi J. Armitage Robinson furnizează o lungă notă adiţională cu privire la derivaţiile şi istoria lui.[1] *Poros* era „un fel de marmură"; medicii foloseau cuvîntul pentru a denumi o „bătătură" sau „o formaţiune osoasă pe încheieturi". De aici, verbul *poroun* însemna „a pietrifica, a deveni tare şi insensibil", ba chiar orb atunci cînd „semnificaţia era atribuită vederii".

Dar în accepţiunea lui Pavel cuvîntul nu înseamnă „încăpăţînare". El înseamnă mai degrabă „obtuzie intelectuală, şi nu o împietrire a voinţei". El examinează cele opt cazuri în care este folosit cuvîntul în Noul Testament şi apoi trage concluzia: „Obtuzia, sau tocirea puterii de percepere echivalentă orbirii morale, oferă întotdeauna un sens adecvat. Pe de altă parte, contextul nu favorizează în mod decisiv înţelesul de 'împietrire', şi uneori această semnificaţie pare deplasată".[2] Astfel că el optează pentru „orbire", după cum face şi AV în acest verset, considerînd-o a fi traducerea cea mai puţin greşită.

În ciuda argumentării minuţioase, totuşi J. Armitage Robinson nu a reuşit să-i determine pe traducători şi comentatori să-l urmeze. Cu siguranţă Marcu 3:5 (unde Isus Şi-a rotit privirile cu mînie peste ei şi era mîhnit de împietrirea inimii lor) pare să implice o obtuzie voită. Revenind la textul nostru din Efeseni, NEB îl traduce „minţile lor au ajuns tari ca piatra". GNB foloseşte cuvîntul „încăpăţînat", şi J.H. Houlden comentează: „Imoralitatea păgînă este privită ca fiind intenţionată şi culpabilă... fiind un rezultat al refuzului lor deliberat de a accepta lumina morală care se află la îndemîna lor în propria lor gîndire şi conştiinţă".[3] Este adevărat că în uzajul biblic „inima" şi „mintea" nu pot fi separate, din moment ce inima include capacitatea noastră de gîndire şi înţelegere. Cu toate acestea, există o deosebire reală între „ignoranţă" şi „împietrire" sau „încăpăţînare".

Dacă punem cap la cap expresiile lui Pavel, observînd cu atenţie legătura logică dintre ele (în special *din pricina* şi *în urma*, ambele fiind traducerea grecescului *dia*), el pare să descrie calea groaznică a răului, care duce în jos şi care începe cu încăpăţînata respingere a adevărului cunoscut al lui Dumnezeu. În primul rînd vine *împietrirea inimii lor*, apoi *neştiinţa lor, având mintea întunecată*, şi apoi, drept consecinţă, ei sînt *înstrăinaţi de viaţa lui Dumnezeu*, deoarece El Îşi întoarce faţa de la ei, pînă cînd în final *ei şi-au pierdut orice pic de simţire, s-au dedat la desfrînare şi săvîrşesc cu lăcomie orice fel de necurăţie*. NEB spune: „Ei nu se dau înapoi de la nimic pentru a-şi satisface poftele lor scîrboase". Prin urmare, împietrirea inimii în primul rînd duce la o întunecare a minţii, apoi la moartea sufletului căzut sub judecata lui Dumnezeu, şi în final la o totală nepăsare. După ce şi-au pierdut întreaga sensibilitate, oamenii pierd în întregime şi stăpînirea de sine. Este exact succesiunea pe care o urmăreşte Pavel în ultima parte a capitolului 1 din Romani. Tabelele comparative ne-ar putea ajuta să demonstrăm aceasta:

Romani 1:18-32	**Efeseni 4:17-19**
Faza 1: Încăpățînare	
18. *„Oamenii ...înăbuşă adevărul în nelegiuirea lor"*	18. *„În urma împietririi (porosis) inimii lor"*
21. *„Măcar că au cunoscut pe Dumnezeu, nu L-au proslăvit ca Dumnezeu"*	
28. *„N-au căutat să păstreze pe Dumnezeu în cunoştinţa lor"*	
Faza a 2-a: Întuneric	
21. *„S-au dedat la gînduri deşarte şi inima lor fără pricepere s-a întunecat"*	17. *„În deşertăciunea gîndurilor lor"*
22. *„Au înnebunit"*	18a. *„Avînd mintea întunecată"*
28. *„În voia minţii lor blestemate"*	18b. *„Din pricina neştiinţei în care se află"*
Faza a 3-a: Moarte sau judecată	
24. *„De aceea, Dumnezeu i-a lăsat"*	18. *„Fiind străini de viaţa lui Dumnezeu"*
26. *„Din pricina aceasta, Dumnezeu i-a lăsat"*	
28. *„Dumnezeu i-a lăsat"*	
Faza a 4-a: Nepăsare	
Dumnezeu i-a lăsat pradă...	19. *„Ei şi-au pierdut orice pic de simţire, s-au dedat la desfrînare, (aselgeia, însemnînd o nerușinată indecență publică), şi săvîrşesc cu lăcomie orice fel de necurăţie."*
24. *Necurăţiei*	
26. *unor patimi scîrboase*	
27. *unor lucruri scîrboase*	
28. *unor lucruri neîngăduite*	
29-31. *oricărui fel de nelegiuire*	

B. Viaţa creştină (v. 20-24). Versiunea RSV nu scoate suficient în evidenţă ascuţimea contrastului, acel „dar în ceea ce vă priveşte" *(humeis de)* sau „voi, totuşi" (NIV) de la începutul versetului 20: *Dar voi n-aţi învăţat aşa pe Cristos!* Pavel pune faţă în faţă cu împietrirea, cu întunericul şi cu nepăsarea păgînă un întreg proces de educaţie morală creştină. El foloseşte trei expresii paralele care se sprijină pe trei verbe, toate la timpul aorist, însemnînd „a învăţa", „a auzi" şi „a fi învăţat", cu o referire finală la „adevărul care este în Isus".

În primul rînd, „voi aţi învăţat pe Cristos" (v. 20, *emathete*).

În al doilea rînd, „L-aţi ascultat" (v. 21a, *ekousate*).

În al treilea rînd, „aţi fost învăţaţi în El" (v. 21b, *edidachthete*).

Acestea sînt expresii remarcabile. Ele „evocă imaginea unei şcoli"[4] şi se referă la instruirea catehetică de care Pavel presupune, ba chiar ştie, că ei au avut parte. Potrivit primei, Cristos este El Însuşi substanţa învăţăturii creştine. Întocmai cum evangheliştii „Îl propovăduiesc pe Cristos",[5] tot aşa ascultătorii lor „învaţă" pe Cristos şi-L „primesc" pe El, adică o sumă de învăţături cu privire la El.[6] Dar ce fel de Cristos învaţă ei? Nu numai Cuvîntul întrupat, singurul Dumnezeu-Om, care a murit, a înviat şi împărăţeşte. Mai mult decît atît. Contextul implică faptul că noi trebuie să predicăm de asemenea domnia Lui, împărăţia dreptăţii pe care a inaugurat-o El, şi toate cerinţele morale ale noii vieţi. Cristosul pe care L-au învăţat efesenii îi chema la standarde şi valori total opuse vieţii lor păgîne anterioare.

În al doilea rînd, Cristos, care este substanţa învăţăturii („voi... aţi învăţat... pe Cristos"), este El Însuşi şi Învăţătorul („L-aţi ascultat"). E păcat că RSV traduce expresia aceasta prin *voi aţi auzit despre El*, pentru că în greceşte nu este folosită nici o prepoziţie. Pavel presupune că prin intermediul vocii învăţătorilor lor creştini, ei au auzit de fapt vocea lui Cristos. Prin urmare, atunci cînd se dă o învăţătură biblică sănătoasă, se poate spune că Cristos îi învaţă pe oameni despre Cristos.

În al treilea rînd, ei au fost *învăţaţi în El*. Altfel spus, Isus Cristos, pe lîngă faptul că era învăţătorul şi învăţătura, era şi contextul, ba chiar şi atmosfera în care era dată învăţătura. Atunci cînd Isus Cristos este în acelaşi timp obiectul şi cadrul învăţăturii morale care se dă, putem avea încredere că ea este cu adevărat creştină. Pentru că *adevărul este în Isus*. Trecerea de la titlul Său „Cristos" la numele Său omenesc „Isus" pare să fie făcută în mod deliberat. Isus, personajul istoric, este El Însuşi întruparea adevărului, după cum a şi afirmat El.[7]

Dar ce anume este acest adevăr care este în Isus? Dacă întunericul păgîn duce la o viaţă de necurăţie trăită într-o totală nepăsare, în ce constă adevărul care-i face pe creştini liberi şi care-i conduce la îndreptăţire? Versetele următoare (22-24) ne dau răspunsul. A-L „învăţa pe Cristos" înseamnă a înţelege noua

creaţie pe care El a făcut-o posibilă, şi viaţa în întregime nouă care rezultă din ea. Nu este nimic mai puţin decît dezbrăcarea de omul nostru cel vechi ca de o haină învechită şi îmbrăcarea cu omul cel nou, re-creat după chipul lui Dumnezeu, ca şi cu o haină curată.

Cînd se întîmplă aceasta? RSV induce foarte serios în eroare prin faptul că traduce verbele care sînt la infinitiv ca şi cum ar fi imperative, şi astfel prezintă instrucţiunile scrise ale lui Pavel ca pe nişte porunci noi adresate cititorilor săi: *Dezbrăcaţi-vă de omul cel vechi... şi îmbrăcaţi-vă cu omul cel nou* (v. 22, 24). Dar redarea aceasta nu poate fi corectă, din două motive principale. În primul rînd, în textul paralel din Coloseni[8] verbele sînt participii la timpul aorist, indicînd ceea ce au făcut creştinii din Colose atunci cînd s-au convertit: „Întrucît v-aţi dezbrăcat de omul cel vechi... şi v-aţi îmbrăcat cu omul cel nou". În al doilea rînd, dacă în Efeseni 4:22, 24 ele sînt porunci, atunci porunca din versetul 25 devine nonsens: *De aceea, lăsaţi-vă de minciună...* Cu siguranţă acest „de aceea", care clădeşte pe ceea ce tocmai a fost scris, cu greu ar putea baza o poruncă pe alta, ca şi cum ar spune: „Dezbrăcaţi-vă de omul cel vechi... şi îmbrăcaţi-vă cu omul cel nou... De aceea lăsaţi-vă de minciună". Textul paralel din Coloseni, pe de altă parte, este foarte limpede, deoarece întemeiază o poruncă prezentă pe o realitate din trecut. El spune: „Lăsaţi-vă de toate aceste lucruri: de mînie, de vrăjmăşie, de răutate [etc.] — întrucît v-aţi dezbrăcat de omul cel vechi... şi v-aţi îmbrăcat cu omul cel nou" (3:8-10). Din pricina faptului că ne-am dezbrăcat deja de omul nostru vechi, în acel act decisiv de pocăinţă numit convertire, acum în mod logic ni se poate porunci să ne lăsăm de toate practicile care aparţin de acea viaţă veche şi părăsită. De aceea, în Efeseni 4 ca şi în Coloseni 3 trebuie să găsim aceeaşi logică. „Să vă dezbrăcaţi" şi „să vă îmbrăcaţi" — nu sînt nişte porunci noi pe care apostolul le adresează acum cititorilor săi, ci sînt porunci vechi pe care el le-a dat atunci cînd a fost cu ei şi pe care acum el le reaminteşte. Într-adevăr, aceste porunci sînt tocmai „adevărul care este în Isus", care li s-a arătat şi pe care l-au învăţat. JBP prinde corect succesiunea ideilor: „Ceea ce aţi învăţat a fost să lepădaţi... şi să îmbrăcaţi..." Tot aşa face şi NEB: „N-aţi fost voi... învăţaţi adevărul aşa cum este el în Isus — că, părăsind modul vostru vechi de viaţă, voi trebuie să puneţi deoparte acea veche natură umană?"

Ce fuseseră ei învăţaţi deci? Ei fuseseră învăţaţi că a deveni creştin implică o schimbare radicală, şi anume „convertirea" (după cum este numită de obicei latura umană a experienţei) şi „re-crearea" (latura divină). Ea implică repudierea eului nostru vechi, a umanităţii noastre căzute, şi preluarea unui eu nou sau a unei umanităţi re-create. Pe fiecare din acestea două Pavel le numeşte (literal) un „om" — „omul vechi", care este dezbrăcat, şi „omul nou", care este îmbrăcat. Charles Hodge explică limbajul lor. „Ceea ce aici este numit 'omul vechi' sînt aceleaşi cuvinte pe care Pavel le foloseşte în altă parte pentru

a se descrie pe sine, ca în Romani 7:14: 'Eu sînt carnal' ('pămîntesc', în traducerea românească)... sau 'carnea' ('firea pămînteasă', în traducerea românească)... ca în Galateni 5:16, 17... Firea sau natura noastră este numită 'om' pentru că natura noastră sîntem de fapt noi înşine."[9] Mai departe, eul nostru anterior şi eul nostru nou sînt prezentate într-un contrast viu: „După cum sîntem chemaţi să dezbrăcăm natura noastră coruptă ca pe o haină zdrenţuită şi murdară, tot aşa ni se cere să ne îmbrăcăm cu natura noastră nouă ca şi cu o haină de lumină. Şi după cum prima a fost personificată ca om vechi, îmbătrînit, deformat şi înclinat spre corupţie, tot aşa aceasta din urmă este personificată ca un om nou, proaspăt, frumos şi viguros, ca şi Dumnezeu...", adică creat după chipul Său.[10]

Portretele celor doi „oameni" pe care îi zugrăveşte Pavel se echilibrează între ele. Cel vechi era *corupt*, aflat în procesul degradării, pe calea ruinării şi distrugerii; cel nou a fost de curînd *creat după asemănarea lui Dumnezeu*. Cel vechi era dominat de *pofte*, de patimi necontrolate; cel nou a fost creat în *îndreptăţire şi în sfinţenie*. Poftele celui vechi erau *înşelătoare*; îndreptăţirea celui nou este *adevărată*. Astfel, corupţie şi creaţie, patimă şi sfinţenie, înşelăciune şi adevăr sînt puse în opoziţie unele cu altele, indicînd totala incompatibilitate a omului vechi cu cel nou, ceea ce noi eram în Adam şi ceea ce sîntem în Cristos.

Între aceste portrete contrastante ale celor două persoane — cea de care ne „dezbrăcăm" şi cea cu care ne „îmbrăcăm" — este interpus versetul 23: *şi să vă înnoiţi în duhul minţii voastre*. Acest verb este în original un infinitiv prezent, spre deosebire de cele două din versetele 22 şi 24 care sînt la timpul aorist. El indică faptul că pe lîngă respingerea decisivă a omului vechi şi îmbrăcarea celui nou, acte care sînt incluse în convertire, a fi creştin implică o reînnoire lăuntrică zilnică — ba chiar continuă — a gîndirii noastre. Dacă degradarea păgînă se datorează deşertăciunii gîndurilor lor, atunci dreptatea creştină depinde de reînnoirea constantă a minţii noastre.

În toate aceste învăţături divinul şi omenescul sînt împletite în mod minunat. În porunca de a schimba caracterul nostru uman vechi cu unul nou, Pavel nu vrea să spună că noi putem realiza propria noastră naştere din nou. Nimeni nu s-a născut vreodată pe sine. Este ridicol să ne şi gîndim la aşa ceva. Nu, noul caracter uman pe care îl preluăm este creaţia lui Dumnezeu, nu a noastră. Cu toate acestea, atunci cînd Dumnezeu ne re-creează în Cristos în asemănare cu El Însuşi, acţiunile noastre se potrivesc în întregime cu ceea ce El a făcut în noi. Noi ne „dezbrăcăm" de viaţa noastră veche, despărţindu-ne de ea cu dezgust, şi ne „îmbrăcăm" cu viaţa nouă pe care a creat-o El, îmbrăţişînd-o şi spunîndu-i cu bucurie bun venit. Într-un cuvînt „re-crearea" (ceea ce face Dumnezeu) şi „pocăinţa" (ceea ce facem noi prin har) sînt legate una de cealaltă şi nu pot fi despărţite.

Efesenii şi alţi creştini din Asia fuseseră învăţaţi toate aceste lucruri. Ei fuseseră profund întemeiaţi în natura şi consecinţele noii creaţii şi ale noii vieţi. Ele făceau parte din „adevărul în Isus", pe care ei l-au învăţat. Ei nu numai că fuseseră învăţaţi să se „dezbrace" de omul vechi şi să se „îmbrace" cu cel nou; ei au şi făcut lucrul acesta. Toate acestea au devenit realitate la convertirea lor. Se poate ca simbolismul să fi fost continuat şi la botezul lor, pentru că unele botezuri din vremea aceea includeau şi o învesmîntare ceremonială cu o haină albă.[11] Acum Pavel le reaminteşte ceea ce ei învăţaseră şi ceea ce făcuseră deja.

Privind înapoi peste aceste versete, putem pricepe mai clar cele două temelii doctrinare pe care le-a aşezat Pavel cu privire la sfinţenia creştină. Ele sînt ca două rădăcini din care încolţeşte şi creşte sfinţenia. În primul rînd, noi am fost creaţi din nou, şi în al doilea rînd, drept consecinţă, noi am primit o minte nouă care este reînnoită în mod permanent. Mai mult, cele două sînt legate una de cealaltă în mod organic. Re-crearea noastră este aceea care ne-a dat o minte nouă; şi mintea nouă este aceea care înţelege re-crearea noastră şi implicaţiile ei. Din moment ce este o re-creare în asemănare cu Dumnezeu, pentru noi ea a însemnat despărţirea totală de vechea noastră stare căzută şi îmbrăcarea cu omul nou într-o atitudine de deplină recunoştinţă.

De aceea, continuă Pavel, „fiecare din voi trebuie să se lase..." (v. 25, NIV). Adică, pentru că voi aţi lepădat eul vostru vechi o dată pentru totdeauna, acum trebuie să lepădaţi întreaga conduită care aparţine vieţii voastre vechi. Felul vostru nou de a fi trebuie să fie într-o deplină armonie cu noua persoană care sînteţi. După cum am observat deja, metafora („a dezbrăca" şi „a îmbrăca") este luată din domeniul vestimentar. Este timpul să o dezvoltăm acum.

Îmbrăcămintea pe care o purtăm depinde de rolul pe care-l avem. De exemplu, atunci cînd mergem la o nuntă purtăm un fel de îmbrăcăminte; atunci cînd participăm la o înmormîntare, un alt fel. Observ desigur că unii tineri în Vest poartă tot timpul blue-jeans. Cu toate acestea, obiceiul adaptării îmbrăcămintii noastre potrivit cu ocazia rămîne totuşi un principiu general. Îmbrăcămintea multor oameni este determinată de asemenea de slujba lor. Soldaţii şi marinarii poartă uniforme diferite. Avocaţii au îmbrăcăminte specială, cel puţin atunci cînd apar în instanţă. La fel şi o parte din cler. La fel şi prizonierii şi deţinuţii. Dar atunci cînd ne schimbăm rolul, ne schimbăm şi îmbrăcămintea. Atunci cînd prizonierii sînt eliberaţi din detenţie şi devin iarăşi oameni liberi (dezbrăcarea de un rol şi preluarea unui alt rol), ei schimbă ceea ce poartă (dezbrăcarea de hainele de puşcăriaş şi îmbrăcarea cu hainele de stradă). În mod similar, atunci cînd un soldat se eliberează şi devine civil, el iese din uniformă şi intră în hainele civile. Tot aşa, din moment ce printr-o creare din nou am dezbrăcat vechea natură umană şi am îmbrăcat-o pe cea nouă, trebuie să punem

deoparte şi standardele vechi şi să adoptăm altele noi. Noul nostru rol va însemna îmbrăcăminte nouă, noua noastră viaţă, un stil nou de viaţă etică.

II. ŞASE EXEMPLE CONCRETE (4:25–5:4)

Este uimitor să vezi cu cîtă uşurinţă poate Pavel să coboare de la înalta discuţie teologică despre cele două naturi ale noastre, despre Cristosul pe care L-am învăţat în noua creaţie pe care am experimentat-o, la comportamentul creştin de fiecare zi — spunerea adevărului şi stăpînirea mîniei noastre, cinstea în slujbă şi amabilitatea în vorbire, iertarea, dragostea şi stăpînirea de sine în problema sexuală. Toate foarte practice. Şi înainte de a veni la cele şase exemple ale lui, trebuie să observăm trei trăsături comune tuturor.

În primul rînd, toate privesc relaţiile noastre. Sfinţenia nu este o condiţie mistică experimentată în relaţia cu Dumnezeu, dar în izolare faţă de fiinţele umane. Nu poţi fi bun în vid, ci numai într-o lume reală de oameni. Dincolo de aceasta, „toate calităţile de care ne bucurăm aici sînt aspecte ale acelei unităţi din Biserică a cărei elucidare şi încurajare constituie preocuparea pricipală a scriitorului nostru. Acestui subiect el îi acordă în mod deliberat un loc de frunte... În mod similar, relele care trebuie evitate sînt toate factori distructivi ai armoniei umane".[12]

În al doilea rînd, în fiecare exemplu o interdicţie negativă este echilibrată printr-o poruncă pozitivă corespunzătoare. Nu este suficient să dezbrăcăm zdrenţele vechi; trebuie să îmbrăcăm noile veşminte. Nu este suficient să renunţăm la minciună, furt şi la pierderea cumpătului, dacă nu începem să spunem adevărul, să muncim cu mîinile noastre şi să fim buni cu oamenii.

În al treilea rînd, în fiecare caz o motivare a poruncii este fie dată, fie implicată, şi este desigur o motivare teologică. Pentru că în învăţătura lui Isus şi în doctrina şi etica apostolilor Săi, crezul şi comportamentul sînt îmbinate unul cu celălalt.

A. Nu spuneţi minciuni, ci mai degrabă spuneţi adevărul (v. 25).

De aceea, lăsaţi-vă de minciună: „Fiecare dintre voi să spună aproapelui său adevărul", pentru că sîntem mădulare unii altora.

Respectînd în mod strict sensul, cuvîntului, el nu înseamnă în limba greacă *neadevăr* într-un sens abstract, ci „minciuna" (*to pseudos*) (comentariul vizează versiunea engleză, n.tr.). Este posibil deci ca Pavel să se refere aici ca şi în Romani 1:25 la „marea minciună a idolatriei", şi aceasta pentru că cititorii săi renunţaseră la acel neadevăr suprem al păgînismului, simptomul principal al unei minţi deşarte şi întunecate (v. 17-18), el îi îndeamnă să abandoneze toate celelalte minciuni mai mici şi să spună adevărul.[13] Bineînţeles evitarea minciunii este de puţină valoare fără o activă urmărire a adevărului. Urmaşii lui

Isus (Cel în care este adevărul, v. 21) ar trebui să fie cunoscuţi în comunităţile lor ca oameni cinstiţi, în al căror cuvînt poţi avea încredere. Lucrul acesta este motivat nu numai prin faptul că cealaltă persoană ne este *aproapele*, pe care Scriptura ne porunceşte să-l iubim, ci şi prin aceea că în biserică relaţia dintre noi este şi mai apropiată, *pentru că sîntem mădulare unii altora.* Pavel ne readuce la doctrina sa despre Biserică, văzută ca Trup al lui Cristos (comparaţi cu versetele 12-16), şi arată că „o minciună este o lovitură care atinge tocmai elementele vitale ale Trupului lui Cristos".[14] Pentru că părtăşia este zidită pe încredere, şi încrederea este zidită pe adevăr. Aşa că neadevărul subminează părtăşia, în timp ce adevărul o întăreşte.

B. Nu vă pierdeţi cumpătul, ci mai degrabă asiguraţi-vă că mînia voastră este dreaptă (v. 26-27). *Mîniaţi-vă, dar nu păcătuiţi. Să n-apună soarele peste mînia voastră,*[27] *şi să nu daţi prilej diavolului.*

„Mîniaţi-vă, dar nu păcătuiţi" este un ecou al Psalmului 4:4. Pare clar faptul că această formulare este o expresie ebraică, care mai degrabă permite şi apoi limitează mînia decît s-o poruncească. În limba engleză expresia echivalentă ar fi „în mînia voastră să nu păcătuiţi" (NIV). Cu toate acestea, versetul recunoaşte faptul că există ceva ce s-ar putea numi mînie creştină, şi prea puţini creştini o simt sau o exprimă. În adevăr, atunci cînd nu facem aceasta, îl negăm pe Dumnezeu, ne facem rău nouă înşine şi încurajăm răspîndirea răului.

Scriptura ne învaţă clar faptul că există două feluri de mînie, dreaptă şi nedreaptă. În versetul 31 „mînia" este unul din acele lucruri neplăcute de care trebuie să ne despărţim. Evident este vorba de mînia nedreaptă. Dar în 5:6 ni se vorbeşte de mînia lui Dumnezeu, care vine peste oamenii neascultători, şi ştim că mînia lui Dumnezeu este dreaptă. Aşa era şi mînia lui Isus.[15] Trebuie deci să existe o mînie bună şi adevărată pe care copiii lui Dumnezeu o pot învăţa de la El şi de la Domnul lor Isus.

Merg mai departe şi spun că în lumea contemporană există o mare nevoie de mai multă mînie creştină. Noi, fiinţele umane, facem compromisuri cu păcatul într-un mod în care Dumnezeu n-o face niciodată. În faţa răului flagrant ar trebui să fim indignaţi, nu toleranţi; mînioşi, nu apatici. Dacă Dumnezeu urăşte păcatul, şi copiii Lui trebuie să-l urască. Dacă răul provoacă mînia Lui, el ar trebui să o provoace şi pe a noastră. „M-apucă o mînie aprinsă la vederea celor răi, care părăsesc Legea Ta".[16] Ce altă reacţie putem aştepta să provoace nelegiuirea în aceia care-L iubesc pe Dumnezeu?

Este în mod special demn de notat faptul că apostolul introduce această referire la mînie în scrisoarea dedicată noii societăţi a dragostei, a lui Dumnezeu, şi într-un paragraf privitor la relaţiile armonioase. El face aceasta pentru că adevărata pace nu este acelaşi lucru cu împăciuirea. „Într-o lume ca aceasta," comentează E.K. Simpson, „cel mai adevărat făcător de pace s-ar putea să trebuiască să-şi asume rolul de spărgător al păcii ca pe o obligaţie sacră".[17]

În acelaşi timp, trebuie să ne reamintim de decăderea noastră şi de pornirea noastră continuă spre neînfrînare şi vanitate. În consecinţă, noi trebuie să fim mereu în gardă şi trebuie să acţionăm ca şi cenzori ai propriei noastre mînii. Dacă sîntem înţelepţi, vom fi „înceţi la mînie", amintindu-ne că „mînia omului nu lucrează dreptatea lui Dumnezeu".[18] De aceea Pavel explică permisiunea pe care o dă creştinilor de a se mînia, însoţind-o cu trei interdicţii. Mai întîi, *să nu păcătuiţi.* Noi trebuie să fim siguri că mînia noastră este lipsită de resentimente cauzate de o mîndrie rănită, de ciudă, de răutate, de animozitate şi de spirit de răzbunare. În al doilea rînd, *să nu apună soarele peste mînia voastră.* Această îndrumare ilustrează bine absurditatea interpretării literale excesive a Bibliei. Noi nu trebuie să interpretăm cuvintele lui Pavel „în sens literal, cum că ne putem permite să ţinem mînia pînă la apusul soarelui", pentru că „atunci mînia noastră s-ar prelungi cu zilele, şi oamenii din Groenlanda, unde ziua durează cam un sfert de an, ar avea timp suficient ca să se răzbune".[19] Nu, intenţia apostolului este să ne avertizeze împotriva nutririi mîniei. Rareori eşti în siguranţă dacă îngădui tăciunilor să ardă mocnit. Desigur, dacă devenim conştienţi de elementul de păcat sau de egoism din mînie (şi dacă *orge*, mînia noastră, degenerează în *parorgismos*, resentiment, cuvîntul folosit la sfîrşitul versetului 26), atunci este momentul să o părăsim şi fie să ne cerem scuze, fie să ne împăcăm cu persoana în cauză. În vremea Vechiului Testament, unuia care dădea bani cu împrumut şi care lua drept chezăşie mantaua celui sărac, i se cerea să înapoieze mantaua „cînd apune soarele", pentru ca săracul să se poată acoperi cu ea, şi dacă cineva avea slujitori săraci şi nevoiaşi, i se cerea să le dea plata în fiecare zi „înainte de apusul soarelui".[20] Există multe situaţii similare în care este înţelept să fii cumpătat. „Să nu mergi niciodată supărat la culcare" este o regulă bună, şi rareori se potriveşte cuiva mai bine decît soţului şi soţiei.

Al treilea lucru pe care-l spune Pavel este *să nu daţi prilej diavolului* (v. 27), pentru că el ştie cît de subţire este linia de demarcaţie între mînia dreaptă şi cea nedreaptă, şi cît de greu găsesc oamenii că este să-şi trateze mînia în mod responsabil. De aceea lui îi place să se învîrtă în jurul oamenilor mînioşi, sperînd să exploateze situaţiile spre avantajul său, provocîndu-i la ură sau la violenţă sau la o întrerupere a părtăşiei.

C. Nu fura, ci munceşte şi dă (v. 28). *Cine fura, să nu mai fure; ci mai degrabă să lucreze cu mîinile lui la ceva bun, ca să aibă ce să dea celui lipsit.*

„Să nu furi" era porunca a opta a lui Moise. Ea avea şi mai are încă o largă aplicare, nu numai cu privire la furtul banilor sau al bunurilor altora, ci de asemenea privitor la evaziunile fiscale, eschivările de la taxele vamale care privează statul de drepturile lui, patronii care-şi asupresc angajaţii şi angajaţii care nu prestează o muncă de calitate sau care fură din timpul de lucru.

Repetînd porunca (*cine fura, să nu mai fure*), apostolul trece totuşi dincolo de interdicţie şi scoate în evidenţă aspectul pozitiv activ legat de această poruncă.

Nu este suficient ca hoţul să înceteze să mai fure. El trebuie să înceapă *să lucreze cu mîinile lui la ceva bun*, să-şi cîştige pîinea. Atunci el va fi *în stare* nu numai să se întreţină pe sine şi familia sa, ci va avea ce *să dea celui lipsit*. În loc să trăiască pe spatele comunităţii, aşa cum fac hoţii, el va începe să-şi aducă contribuţia la ea. Şi în afară de Cristos nimeni nu poate transforma un spărgător într-un binefăcător!

D. Nu vă folosiţi gura pentru rău, ci mai degrabă pentru bine (v. 29-30). *Nici un cuvînt stricat să nu vă iasă din gură; ci unul bun, pentru zidire, după cum e nevoie, ca să dea har celor ce-l aud.* [30]*Să nu întristaţi pe Duhul Sfînt al lui Dumnezeu, prin care aţi fost pecetluiţi pentru ziua răscumpărării.*

Apostolul trece de la folosirea mîinilor noastre la folosirea gurii noastre. Vorbirea este un minunat dar al lui Dumnezeu. Ea este una dintre capacităţile noastre umane care reflectă asemănarea noastră cu Dumnezeu. Pentru că Dumnezeul nostru vorbeşte, şi asemenea Lui şi noi vorbim. Vorbirea ne deosebeşte de animale. Vacile mugesc, cîinii latră, măgarii zbiară, porcii grohăie, mieii behăie, leii răcnesc, maimuţele ţipă şi păsările cîntă, dar numai fiinţele umane pot vorbi.

Deci *nici un cuvînt stricat să nu vă iasă din gură*, spune Pavel. Stricat aici este *sapros*, un cuvînt folosit pentru copacii putrezi şi pentru fructele stricate.[21] Atunci cînd se aplică la vorbirea stricată, fie ea necinstită, lipsită de amabilitate sau vulgară, putem fi siguri că în vreun fel ea îi răneşte pe cei ce o aud. Dimpotrivă, noi trebuie să ne folosim în mod constructiv darul unic al vorbirii, *pentru zidire* (adică să-i edificăm pe oameni şi să nu-i rănim sau să-i distrugem) *după cum e nevoie*. Atunci cuvintele noastre vor *da har celor ce le aud*.

Isus i-a învăţat pe oameni marea semnificaţie a vorbirii. Cuvintele noastre arată ce este în inima noastră, a spus El, şi noi va trebui să dăm socoteală în ziua judecăţii de orice cuvînt nefolositor pe care l-am rostit.[22] Astfel că Iacov nu făcea decît să repete învăţătura învăţătorului său atunci cînd a scos în evidenţă puterea limbii umane în a face bine sau rău.[23] Dacă sîntem cu adevărat o nouă creaţie a lui Dumnezeu, fără îndoială că vom dezvolta noi standarde ale conversaţiei. În loc să rănim oamenii cu cuvintele noastre, vom dori să le folosim spre ajutorul, încurajarea, îmbărbătarea mîngîierea şi stimularea lor. Eu însumi am fost adesea stimulat de contrastul dintre vorbirea celui înţelept şi a nebunului, din Proverbele 12:18: „Cine vorbeşte în chip uşuratic, răneşte ca străpungerea unei săbii, dar limba înţelepţilor aduce vindecare".

Nu se înţelege imediat de ce anume Pavel introduce acum Duhul Sfînt: *Să nu întristaţi pe Duhul Sfînt al lui Dumnezeu, prin care aţi fost pecetluiţi pentru ziua răscumpărării* (v. 30). Dar apostolul a fost mereu conştient de faptul că în spatele acţiunilor fiinţelor umane sînt prezente şi active personalităţi invizibile. El tocmai ne atenţionase să nu dăm prilej diavolului (v. 27): acum ne îndeamnă să nu întristăm pe Duhul Sfînt. Este evident deci din aceasta că Duhul

Sfînt este în întregime personal, căci *lipeo* înseamnă a cauza mîhnire, durere sau întristare, şi numai persoanele simt aceste lucruri. Dar ce anume Îl întristează pe El? Din moment ce El este „Duhul Sfînt", înseamnă că este întotdeauna întristat de lipsa de sfinţenie, şi din moment ce El este „un singur Duh" (2:18; 4:4), lipsa de unitate de asemenea Îl va întrista. De fapt, Îl întristează orice lucru care este incompatibil cu însăşi natura Lui şi de aceea Îl răneşte. Cineva ar putea adăuga faptul că El fiind de asemenea şi „Duhul adevărului", prin care a vorbit Dumnezeu, este întristat de orice folosire greşită a vorbirii noastre, ceea ce a constituit subiectul lui Pavel în versetul precedent.

Observăm de asemenea în versetul 30 referirile la *pecetluirea* cu Duhul şi la *ziua răscumpărării*. Pecetluirea (după cum Pavel a explicat-o deja în 1:13) a avut loc la începutul vieţii noastre creştine; Duhul Sfînt Însuşi, sălăşluind în noi, este pecetea cu care Dumnezeu ne-a marcat ca aparţinînd Lui. Ziua răscumpărării însă, deşi noi avem deja răscumpărarea în sensul iertării (1:7), priveşte înspre sfîrşit, spre clipa în care trupurile noastre vor fi răscumpărate, căci numai atunci va fi completă răscumpărarea sau eliberarea noastră. Astfel că „pecetluirea" şi „răscumpărarea" se referă la începutul şi, respectiv, la sfîrşitul procesului salvării noastre. Şi între aceste două puncte terminale noi trebuie să creştem în asemănarea cu Cristos şi să avem grijă să nu întristăm pe Duhul Sfînt. Pentru că Duhul Sfînt este un Duh sensibil. El urăşte păcatul, discordia şi neadevărul, şi se depărtează de ele. Prin urmare, dacă noi dorim să evităm să-L rănim, şi noi trebuie să ne despărţim de ele. Fiecare creştin umplut cu Duhul doreşte să-I aducă Duhului bucurie, nu durere.

E. Nu fiţi lipsiţi de bunătate şi aspri, ci mai degrabă fiţi buni şi iubitori (4:31–5:2). *Orice amărăciune, orice iuţime, orice mînie, orice strigare, orice clevetire şi orice fel de răutate să piară din mijlocul vostru.* [32]*Dimpotrivă, fiţi buni unii cu alţii, miloşi şi iertaţi-vă unul pe altul, cum v-a iertat şi pe voi Dumnezeu în Cristos.* [5:1]*Urmaţi dar pilda lui Dumnezeu ca nişte copii preaiubiţi.* [2]*Trăiţi în dragoste, după cum şi Cristos ne-a iubit, şi S-a dat pe Sine pentru noi „ca un prinos şi ca o jertfă de bun miros", lui Dumnezeu.*

Aici găsim o serie întreagă de atitudini şi acţiuni neplăcute care trebuie să fie *părăsite* de noi în întregime. *Amărăciunea* (*pikria*) este un duh ursuz şi o vorbă acră. Puţine lucruri sînt mai triste privind viaţa oamenilor în vîrstă decît să-i vezi că au o imagine negativă şi cinică despre viaţă. Citîndu-l pe Aristotel, J. Armitage Robinson defineşte această stare ca pe „un duh înăcrit şi plin de resentimente care refuză să fie împăcat".[24] *Iuţime* (*thymos*) şi *mînie* (*orge*) sînt în mod clar similare, prima denotînd o izbucnire pătimaşă, şi ultima o ostilitate mai potolită şi mai rezervată. *Strigare* (*krauge*) îi descrie pe oamenii care se enervează, ridică vocea şi se ceartă, şi încep să strige, chiar să urle, unul la celălalt, pe cînd *clevetire* (*blasfemia*) înseamnă vorbirea altora de rău, în special

atunci cînd nu sînt de faţă, defăimînd sau chiar distrugînd astfel reputaţia lor. Al şaselea cuvînt este *răutate* (*kakia*), sau rea-voinţă, dorind şi probabil urzind răul împotriva oamenilor. Pe de altă parte, ea poate să includă cele cinci vicii precedente, şi anume „invidie tăinuită cu grijă, izbucniri pline de indignare, furii clocotitoare, certuri publice şi reproşuri calomniatoare".[25] În comunitatea creştină nu există loc pentru nici unul dintre aceste lucruri oribile; ele trebuie să fie total respinse.

În locul lor noi trebuie să urăm bun venit acelor calităţi care caracterizează conduita lui Dumnezeu şi a Cristosului Său. Trebuie să fim *buni unii cu alţii*. Cuvîntul este *crestos*, şi datorită asonanţei evidente cu numele lui Cristos, creştinii au văzut încă de la început că acesta era un termen deosebit de potrivit. El apare în „Predica de pe munte", definind bunătatea lui Dumnezeu chiar şi faţă de „cei nemulţumitori şi răi".[26] *Milos* este „compătimitor", în timp ce *iertători unii faţă de alţii* (*carizomenoi*) literal înseamnă „a acţiona cu har" unii faţă de alţii, după cum şi Dumnezeu în Cristos a acţionat într-un mod plin de har faţă de noi. *De aceea*, ca urmare a atitudinii pline de har a lui Dumnezeu şi a acţiunilor Lui pline de generozitate faţă de noi, noi trebuie să *urmăm pilda* (*mimetai*) lui Dumnezeu, ca şi copii *preaiubiţi*. Întocmai cum copiii îi copiază pe părinţi, tot aşa trebuie să-L copiem şi noi pe Dumnezeu, Tatăl nostru, aşa cum ne-a spus şi Isus Însuşi.[27]

Noi trebuie de asemenea să-L urmăm pe Cristos, *să trăim în dragoste, după cum şi Cristos ne-a iubit, şi S-a dat pe Sine pentru noi*. Acelaşi verb pentru dăruirea de sine (*paradidomi*) este folosit şi cu privire la păgîni în 4:19. Ei s-au dedat la desfrînare; noi, ca şi Cristos, trebuie să ne dedicăm iubirii. O asemenea dăruire de sine pentru alţii este plăcută lui Dumnezeu. Ca şi în cazul lui Cristos, la fel şi în cazul nostru, dragostea care se oferă pe sine este *un prinos şi o jertfă de bun miros pentru Dumnezeu*. Astfel faptul că dragostea jertfitoare pentru alţii devine o jertfă acceptată de Dumnezeu este un adevăr uimitor.

Este demn de remarcat cît de centrată în Dumnezeu este etica lui Pavel. Este absolut natural pentru el, dînd instrucţiuni morale, să menţioneze cele trei Persoane ale Trinităţii. El ne spune „să urmăm pilda lui Dumnezeu", „să-L învăţăm pe Cristos" şi să nu „întristăm pe Duhul Sfînt".

F. Nu faceţi glume despre sex, ci, dimpotrivă, mulţumiţi pentru el (v. 3-4). *Curvia sau orice alt fel de necurăţie, sau lăcomia de avere, nici să nu fie pomenite între voi, aşa cum se cuvine unor sfinţi.* [4]*Să nu se audă nici cuvinte porcoase, nici vorbe nechibzuite, nici glume proaste care nu sînt cuviincioase; ci mai degrabă cuvinte de mulţumire.*

Pavel trece de la „jertfirea de sine... tocmai la opusul ei, îngăduinţa faţă de propriile slăbiciuni",[28] de la „dragostea" adevărată la acea pervertire a ei numită „poftă". Cuvintele greceşti pentru *curvie* (*porneia*) şi *necurăţie* (*akatharsia*)

împreună acoperă toate soiurile de păcate sexuale, în alte cuvinte toate relaţiile sexuale care se află în afara cadrului poruncit de Dumnezeu — căsnicia plină de dragoste. Pavel adaugă la ele *lăcomia*, desigur pentru că ele sînt o formă deosebit de degradantă a acesteia, şi anume lăcomia după trupul altcuiva în scopul unei satisfacţii egoiste. A zecea poruncă interzicea în mod expres poftirea nevestei aproapelui, iar Pavel, ceva mai înainte în scrisoarea sa, scria despre „lăcomia" implicată în practicile necurăţiei (4:19).[29] Deci toate formele de imoralitate sexuală, scrie el, *nici să nu fie pomenite între voi*. Noi trebuie să evităm nu numai implicarea în ele, ci pînă şi să ne gîndim sau să vorbim despre ele, atît de radicală trebuie să fie extirparea lor din comunitatea creştină. Acesta era un standard înalt şi sfînt, pentru o vreme în care imoralitatea era foarte răspîndită în Asia. Şi din moment ce zeiţa greacă Artemis, „Diana efesenilor", era privită ca o zeiţă a fertilităţii, orgiile sexuale erau în mod regulat asociate cu închinăciunea adusă ei.

Versetul 4 trece dincolo de imoralitate la vulgaritate. Pentru că *cuvintele porcoase* înseamnă obscenitate, şi atît *vorbele nechibzuite* cît şi *glumele proaste* constituie probabil o aluzie la vorbirea vulgară, nemanierată, care este cea mai ieftină formă de umor. Toate cele trei se referă la o gîndire murdară, care se exprimă într-o conversaţie murdară. Dar aceste lucruri *nu sînt cuviincioase*. *Ci mai degrabă*, spune Pavel, *să se audă cuvinte de mulţumire*. Contrastul este izbitor şi minunat. În ea însăşi mulţumirea nu este un substituent evident pentru vulgaritate, din moment ce ultima este esenţialmente egocentrică, iar prima Îl are în centrul ei pe Dumnezeu. Dar poate că tocmai acest lucru vrea Pavel să-l scoată în evidenţă: „Ţinînd seama de faptul că atît imoralitatea sexuală cît şi lăcomia exprimă o dorinţă egocentrică de acaparare, mulţumirea este exact opusul lor, şi astfel tocmai antidotul care se cere: ea este recunoaşterea generozităţii lui Dumnezeu".[30] Mi se pare că este posibil ca intenţia lui Pavel să fi fost aceea de a prezenta contrastul clar dintre vulgaritate şi mulţumire, care exprimă atitudinea păgînă şi respectiv cea creştină faţă de sex. Desigur, creştinii au o proastă reputaţie, fiind acuzaţi că au o atitudine negativă faţă de sex. Dr. Michel Fourcault, profesor de istorie a sistemelor de gîndire la College de France, încă din 1970, a început să scrie o *Istorie a sexualităţii* în şase volume. Explicînd lucrarea sa în *Le Monde*, în ianuarie 1977, el a vorbit despre „cea mai intolerabilă şi apăsătoare moştenire a creştinismului — sexul ca păcat". Şi este adevărat că unii dintre înaintaşii noştri victorieni s-au apropiat mult de această identificare. Dar motivul pentru care creştinii ar trebui să deteste şi să evite vulgaritatea nu este că noi avem o imagine deformată despre sex, şi nici pentru că ne este ruşine sau frică de el, ci pentru că noi avem o părere sfîntă şi înaltă cu privire la el, ca fiind, la locul lui, darul lui Dumnezeu pe care nu dorim să-l vedem vulgarizat. Toate darurile lui Dumnezeu, inclusiv sexul, sînt mai degrabă subiecte de mulţumire decît de

glumă. A glumi cu privire la ele înseamnă a le degrada; a-I mulţumi lui Dumnezeu pentru ele înseamnă a păstra valoarea lor de binecuvîntări ale unui Creator iubitor.

CONCLUZIE

Care este tema care a străbătut întreg capitolul 4 şi s-a revărsat peste marginile lui în capitolul 5? Aceste capitole sînt un rezumat mişcător al unităţii şi purităţii Bisericii; dar ele sînt mai mult decît atît. Tema lor este unirea experienţei creştine (ceea ce sîntem), cu teologia creştină (ceea ce credem) şi cu etica creştină (felul în care ne comportăm). Ele subliniază faptul că fiinţa, gîndirea şi acţiunea ţin una de cealaltă şi niciodată nu pot fi despărţite. Pentru că ceea ce sîntem controlează modul în care gîndim, şi ceea ce gîndim determină modul în care acţionăm. Noi sîntem noua societate a lui Dumnezeu, oameni care au dezbrăcat vechea viaţă şi au îmbrăcat-o pe cea nouă; iată ce făcut El din noi. Aşa că noi trebuie să reafirmăm aceasta prin zilnica reînnoire a minţii noastre, aducîndu-ne aminte cum L-am „învăţat pe Cristos... potrivit cu adevărul care este în Isus", şi gîndind creştineşte la noi înşine şi la noul nostru statut. Apoi noi trebuie să cultivăm în mod activ o viaţă creştină. Căci sfinţenia nu este o stare spre care sîntem duşi de curent. Noi nu sîntem spectatorii pasivi ai unei sfinţiri pe care Dumnezeu o lucrează în noi. Dimpotrivă, noi trebuie să ne „despărţim" în mod deliberat de întreaga conduită care este incompatibilă cu noua noastră viaţă în Cristos, şi să „îmbrăcăm" un stil de viaţă compatibil cu ea.

Două cuvinte ies în evidenţă ca rezumînd această temă. În 4:1 Pavel ne roagă să trăim o viaţă care să fie *vrednică* de chemarea lui Dumnezeu, şi în 5:3 El ne spune să evităm imoralitatea aşa cum *se cuvine* unor sfinţi. Este cît se poate de regretabil faptul că cuvîntul „sfinţi" a ajuns să fie folosit, dacă nu pentru eroii Bisericii care au fost canonizaţi, atunci cel puţin cu privire la oamenii excepţionali şi deseori excentrici care se deosebesc de ceilalţi prin chipul lor palid, privirea lor îndreptată spre cer şi prin aureola lor invizibilă. Dar „sfinţii" sînt toţi copiii lui Dumnezeu care au fost împăcaţi cu El şi unul cu celălalt. De aceea, anumite trăsături comportamentale sînt „vrednice" sau „cuviincioase", fiind potrivite cu ceea ce sîntem, în timp ce altele sînt „nevrednice" sau „necuviincioase", fiind nepotrivite.

Să nu spună nimeni că doctrina nu contează! O bună conduită este rezultatul unei bune doctrine. Căci numai atunci cînd am priceput în mod clar cine anume sîntem în Cristos, în noi va creşte dorinţa de a trăi o viaţă vrednică de chemarea noastră şi potrivită cu caracterul nostru de societate nouă a lui Dumnezeu.

NOTE

1. J. Armitage Robinson, p. 264-274.
2. Ibid, p. 267.
3. Houlden, p. 317.
4. Barth, *Ephesians*, II, p. 504.
5. 2 Cor. 4:5.
6. Coloseni 2:6.
7. Ioan 14:6.
8. Coloseni 3:9-10.
9. Hodge, p. 259-260.
10. Ibid, p. 264-265.
11. Compară cu Galateni 3:27.
12. Houlden, p. 320.
13. Findlay, p. 292.
14. Mackay, p. 213.
15. Marcu 3:5.
16. Ps. 119:53.
17. Simpson, p. 108.
18. Iacov 1:19-20.
19. Citat dintr-un alt comentator de J. Armitage Robinson, nota de la p. 112.
20. Deut. 24:13-15.
21. Matei 7:17-18 şi 12:33.
22. Matei 12:33-37.
23. Iacov 3:1-12.
24. J. Armitage Robinson, p. 194.
25. Caird, p. 83.
26. Luca 6:35.
27. Matei 5:45, 48.
28. Hendriksen, p. 227.
29. Vezi şi 1 Cor. 5:10-11; 6:9-10 şi Coloseni 3:5, unde veţi găsi pasaje în care apostolul asociază lăcomia cu imoralitatea.
30. Houlden, p. 324.